

УДК: 658.012.32

DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-13>

Наталія Володимирівна ІВАНОВА,

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва і торгівлі,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID ID: 0000-0001-6622-7310

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛОГІСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ: СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Стаття присвячена вивченню теоретичних положень та практичних аспектів інноваційного розвитку логістичного обслуговування підприємств в контексті сучасних тенденцій глобального економічного розвитку та викликів сьогодення. Досліджено сутність та зміст парадигм логістики. Визначені складові аналітичної, маркетингової, інформаційно-технологічної та інтегральної парадигм у контексті еволюції ключових принципів логістичного забезпечення, значення логістики та управління ланцюгами поставок у сучасному бізнес-середовищі. Розглянуті парадигми відображають еволюцію підходів до логістики. Підкреслено важливість, окреслено чинники та пріоритети інноваційного розвитку логістичного забезпечення для підвищення ефективності та конкурентоспроможності логістичних послуг.

Доведено, що сучасна логістична діяльність неможлива без організаційних, технологічних та цифрових інновацій, виявлено ознаки переходу до нової, інноваційної, парадигми логістики, що обумовлено потребами адаптації до сучасних тенденцій глобального суспільно-економічного розвитку. Визначено стратегічні пріоритети інноваційного розвитку логістичного обслуговування. Розкрито зміст інноваційної парадигми логістики у контексті основних інструментів та методів, які можуть бути використані для реалізації інноваційного розвитку логістики. Акцентовано на впливі сучасних технологій, таких як Інтернет речей, штучний інтелект, блокчейн тощо. Інноваційний розвиток в логістиці та управлінні ланцюгами поставок супроводжується не тільки використанням сучасних технологій, але й появою нових форм співпраці, таких як маркетплейси,

логістичний аутсорсинг, спільне планування та використання ресурсів тощо. Необхідність постійного оновлення та впровадження нових підходів і технологій обумовлено цілями досягнення ефективності бізнес-діяльності та конкурентної переваги підприємства на ринку.

Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку логістичного забезпечення мають бути клієнторієнтованими, враховувати принципи системного підходу та ефективної співпраці, створення споживчої цінності та забезпечення екологічної стійкості. Компанії для забезпечення оптимальної логістичної ефективності та конкурентоспроможності можуть обирати та поєднувати різні парадигми залежно від своїх цілей, потреб та контексту поточної ринкової ситуації.

Ключові слова: логістичне обслуговування підприємства, інноваційний розвиток, стратегічні пріоритети інноваційного розвитку, інформаційно-технологічна парадигма логістики, інноваційна парадигма логістики, управління ланцюгами поставок, цифрові технології.

Natalia IVANOVA

Doctor of Economics, Professor,
Head of Department of Entrepreneurship and Trade
Chernihiv Polytechnic National University

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF LOGISTICS SERVICES: STRATEGIC PRIORITIES AND IMPLEMENTATION TOOLS

The article is devoted to the study of theoretical provisions and practical aspects of innovative development of logistics services for enterprises in the context of current trends in global economic development and challenges of today. The essence and content of logistics paradigms are investigated. The components of the analytical, marketing, information technology and integral paradigms are defined in the context of the evolution of the key principles of logistics support, the importance of logistics and supply chain management in the modern business environment. The considered paradigms reflect the evolution of approaches to logistics. The importance, factors and priorities of innovative development of logistics support to improve the efficiency and competitiveness of logistics services are emphasized.

It is proved that modern logistics activities are impossible without organizational, technological and digital innovations, signs of transition to a new, innovative paradigm of logistics are identified, which is due to the need to adapt to modern trends in global socio-economic development. The strategic priorities for the innovative development of logistics services are determined. The content of the innovative paradigm of logistics in the context of the main tools and methods that can be used to implement the innovative development of logistics is disclosed. The author emphasizes the impact of modern technologies such as the Internet of Things, artificial intelligence, blockchain, etc. Innovative development in logistics and supply chain management is accompanied not only by the use of modern technologies, but also by the emergence of new forms of cooperation, such as marketplaces, logistics outsourcing, joint planning and use of resources, etc. The need to constantly update and implement new approaches and technologies is driven by the goals of achieving business efficiency and competitive advantage in the market.

Strategic priorities for innovative development of logistics support should be customer-oriented, take into account the principles of a systematic approach and effective cooperation, create customer value and ensure environmental sustainability. To ensure optimal logistics efficiency and competitiveness, companies can choose and combine different paradigms depending on their goals, needs and the context of the current market situation.

Keywords: *logistics services of enterprises, innovative development, strategic priorities of innovative development, information technology paradigm of logistics, innovative paradigm of logistics, supply chain management, digital technologies.*

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі ефективне логістичне забезпечення має вирішальне значення для успішного функціонування економічних систем всіх рівнів, соціально-економічного розвитку країни та впровадження новітніх технологічних рішень. Впродовж незначного часу світ стикнувся зі значними викликами, пов'язаними з трансформацією глобальних трендів, діджиталізацією, пандемією COVID-19 та повномасштабним вторгненням росії в нашу країну, яке позначилось не тільки на житті України, але й Європи, та, без перебільшення, всього світу. І саме ці події підкреслили ключову роль логістичного

забезпечення не тільки в економічних та політичних подіях, але й в житті суспільства в цілому. Інновації є двигуном сучасного суспільства і економіки. Вони створюють нові можливості, змінюють способи виробництва, комунікації в тому числі в сфері логістики. Логістичні системи повинні бути гнучкими, швидкими і надійними для забезпечення ефективного виконання своїх функцій, а отже, й інноваційними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сучасних тенденцій в сфері логістичного забезпечення, в тому числі актуальних питань щодо управління ланцюгами поставок, приділено роботи вітчизняних та закордонних вчених: В. Алькеми [1], С. Смерічевської, Жаболенко М.В., Ібрагімхалілова Т.В. [4], М. Кристофера [10], Дональда Дж.Бауерсокса, Дейвіда Дж. Клосса, М. Бексбі Купера [11] та багатьох інших. Проте поглибленого вивчення потребують питання формування інноваційної парадигми логістичного забезпечення підприємств в сучасних умовах.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є виявлення стратегічних пріоритетів та інструментів забезпечення інноваційного розвитку систем логістичного обслуговування у відповідності до сучасних глобальних тенденцій та викликів сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тенденції та напрями розвитку логістики певного періоду формуються під впливом як глобальних тенденцій, так і соціальної, економічної та політичної ситуації, що обумовлює суспільні потреби та вимоги, які висуваються до систем логістичного обслуговування. Відтак, формується певний набір концепцій, теорій, методів дослідження, постулатів та стандартів, відповідно до яких здійснюється логістичне забезпечення потреб економіки, а отже, певної парадигми логістики.

Парадигма логістики, на нашу думку, формується під впливом глобальних світових суспільно-економічних тенденцій, тенденцій глобального ринку та чинників, які визначають економічну ситуацію у певному макрорегіоні. Аналіз наукових робіт у цій сфері [1–4], дозволив окреслити наявність домінуючих наразі традиційної, інформаційно-технологічної, маркетингової, інтегральної парадигм логістики (рис. 1).

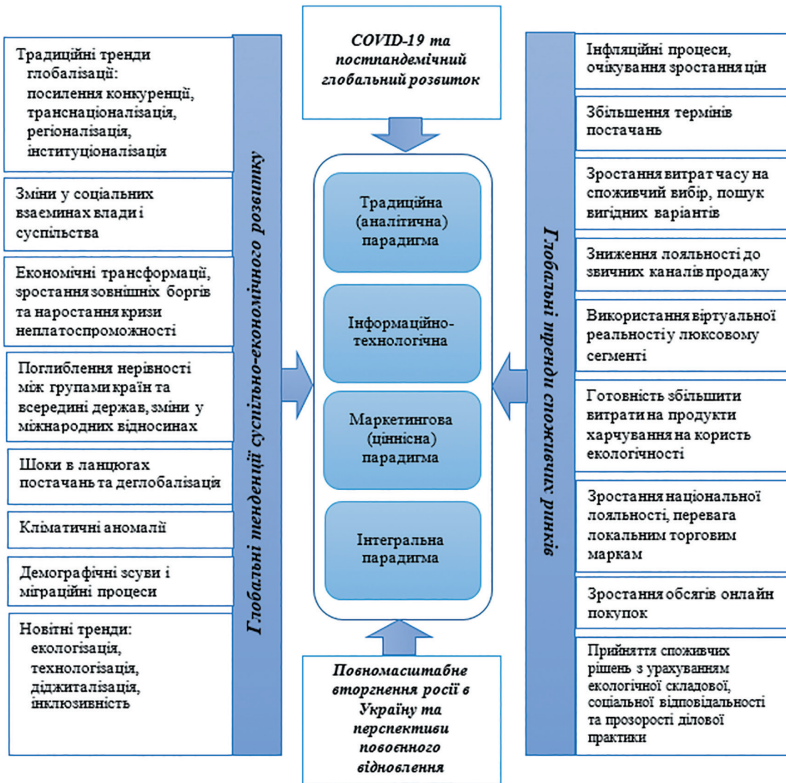

Рис. 1. Парадигма логістики та імпакт-фактори їх формування

Джерело: сформовано автором на основі [1, 2, 5–8]

Парадигми логістики визначають основні підходи та принципи, котрі використовуються в організації логістичних процесів. Аналітична, або традиційна, парадигма ґрунтується, відповідно, на традиційному підході до логістики, за якому акцент робиться на фізичному переміщенні та зберіганні товарів. Отже, основними пріоритетами є забезпечення виробничих процесів, транспортування та зберігання товарів у найефективніший спосіб [2]. Аналітична парадигма детермінує класичний підхід до логістики як до сфери практичної діяльності та наукового інтересу, яка вирішує питання управління матеріальних потоків у виробництві та

обігу. Саме на цьому, первинному, етапі розвитку логістики була утверджена ідея матеріального потоку як центрального об'єкту логістичного забезпечення. Аналітична парадигма заснована на наукових підходах, які використовують у дослідженнях методи та моделі теорії управління запасами, економічної кібернетики та дослідження операцій, економіко-статистичні методи тощо. Основним вузьким місцем, на нашу думку, аналітичної парадигми є її орієнтування у практичному застосуванні переважно на побудову та оптимізацію внутрішньовиробничих або локальних логістичних систем. Тому в умовах зазначених тенденцій для більшості фірм аналітична парадигма має вельми обмежену корисність.

В наукових дослідженнях зустрічається різновид аналітичної парадигми, заснований на використанні системного підходу, – *системна парадигма*, яка підкреслює важливість розуміння логістичного забезпечення, функцій та процесів в рамках саме логістичної системи. Такий підхід враховує широкий спектр факторів, таких як потреби клієнтів, постачальники, транспорт, інформація та інші аспекти, і встановлює стратегічні цілі та орієнтири на підвищення ефективності та покращення управління логістичною системою в цілому.

З початку 80-х років ХХ ст. і дотепер поширеною практикою є логістичне забезпечення, яке базується на *маркетинговій парадигмі*, яка ще має назву «логістика цінності» (Value-based logistics). Ця парадигма зосереджує зусилля на формуванні цінності для всіх учасників логістичного ланцюга. Вона враховує, що логістика не обмежується лише фізичним переміщенням або збереженням товарів, а включає оптимізацію процесів, управління інформацією та забезпечення високої якості послуг, орієнтуючись на задоволення потреб споживачів [2–3]. Прикладні моделі, що використовують цю парадигму, мають на меті сформувати систему відносин між логістичною системою, ринком та можливостями фірми у конкурентній боротьбі. Така логістична система має реалізувати стратегію конкуренції фірми на ринку збуту готової продукції, що потребує вирішення маркетингових завдань.

Практичним втіленням маркетингової парадигми є клієнторієнтована логістика (Customer-focused logistics), яка акцентує на задоволенні потреб та очікувань клієнтів. Вона базується на розумінні потреб ринку, індивідуального підходу до клієнтів, вчасній доставці та забезпеченні високої якості логістичного обслугову-

вання. Логістичні процеси спрямовані на створення сприятливого враження у клієнтів від фірми та підтримку взаємовідносин з ними.

Поява *інформаційно-технологічної парадигми* логістики в 60-х роках ХХ ст. була тісно пов'язана з бурхливим науково-технічним прогресом і розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій. Первинно сутність даної парадигми була у тому, що з одного боку, можна сформулювати загальну проблему управління матеріальним потоком логістичного об'єкта, з іншого – синтезувати інформаційно-комп'ютерне забезпечення вирішення проблеми. На сьогодні, звичайно, відбулась трансформація прикладних підходів. Основні стратегії логістичного забезпечення полягають у тому, щоб автоматизувати рутинні завдання та використовувати інформаційно-комп'ютерну підтримку реалізації логістичних функцій. При цьому з часом мета автоматизації всього процесу управління матеріальним потоком перестала бути ключовою ідеєю даної парадигми. Прикладом реалізації технологічної парадигми є широко поширені системи MRP (Manufacturing Requirements/Resource Planning) та DRP (Distribution Requirements/Resource Planning), котрі реалізують задання внутрішньофірмового планування, управління запасами і закупівлями матеріальних ресурсів, а також поставками готової продукції споживачам.

Інформаційно-технологічна парадигма є однією з ключових складових сучасного логістичного обслуговування і орієнтиром інноваційного розвитку логістики, оскільки базується на використанні інформаційних технологій для оптимізації та управління логістичними системами і окремими процесами. Основні аспекти інноваційності цієї парадигми в наш час проявляються в наступному:

- 1) використанні інформаційних технологій дозволяє автоматизувати рутинні процеси та інтегрувати різні логістичні системи та підсистеми, що забезпечує швидку та точну передачу даних між учасниками логістичного ланцюга та покращує загальну координацію та співпрацю;

- 2) зосередженні на ефективному зборі, обробці та аналізі даних, а також на розподілі відповідної інформації між учасниками логістичного ланцюга, що забезпечує достовірність даних, покращує прийняття рішень та реагування на зміни у логістичному середовищі;

3) залученні електронної комерції та електронного обміну даними (EDI) дозволяє скоротити час та витрати на комунікацію, замовлення та оплату, а також покращує точність та надійність операцій;

4) використанні аналітичні інструменти та методи прогнозування для аналізу даних, передбачення попиту, оптимізації запасів, планування маршрутів та інших логістичних вирішень робить більш обґрунтованими та точними рішення в системі логістичного забезпечення;

5) вдосконаленні архітектури, функціональності, безпеки та ефективності систем. Це включає наукові дослідження та розробку спеціалізованих логістичних програмних засобів, інтеграцію різних систем та використання новітніх технологій, таких як хмарні рішення, Інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI) тощо.

Слід відмітити тенденцію, що наразі більшість компаній зазвичай комбінують використання трьох вищевказаних парадигм. Тому останніми роками вкоренилася і поширюється нова логістична парадигма, яку більшість дослідників називають інтегральною, поява якої була обумовлена:

- динамічністю та мінливістю ринку, нові тенденції, поява викликів часу робить надає логістичному забезпеченню значення стратегічного елемента в конкурентних можливостях фірми;
- новими перспективами інтеграції між логістичними партнерами, поява нових принципів і форм міжорганізаційних відносин;
- прогресом технологічних можливостей, які відкрили нові горизонти контролю та управління у всіх сферах формування суспільного продукту.

Відтак, інтегральність проявляється не тільки в інтеграції та кооперації учасників логістичного ланцюга, але й використанні принципів всіх попередньо розглянутих парадигм логістики. *Інтегральна парадигма* логістики ґрунтується на наукових концепціях та дослідженнях з різних областей, і отримала розвиток у відповідь на зростаючу конкуренцію і складність ринкових умов, а також на основі вивчення ефективних практик і успішних кейсів. Прикладом застосування інтегрованої логістики є концепція JIT (Just-In-Time – точно вчасно), TQM (Total Quality Management – загальне управління якістю), інтегровані системи дистрибуції і, звичайно,

управління ланцюгами поставок (Supply Chain Management – SCM). Управління ланцюгами поставок в системі логістичного забезпечення представляє собою комплексний підхід до планування, координації та керування рухом товарів, послуг та інформації від постачальників до кінцевих споживачів [4, 10–11].

Інтегральна парадигма логістики передбачає організацію всіх етапів у логістичному ланцюзі з метою досягнення максимальної ефективності та задоволення потреб клієнтів на принципах:

- синергетичності – отримання сукупного ефекту від спільної роботи усіх учасників, таких як постачальники, виробники, дистриб'ютори та ритейл, для досягнення спільних цілей, що сприяє покращенню координації, зменшенню запасів та оптимізації усього ланцюга поставок в цілому;
- інформаційної інтегрованості – висока якість та швидкість обміну інформацією між різними учасниками логістичного ланцюга, яка є ключовим елементом успіху, забезпечується використанням сучасних інформаційних технологій в логістиці, таких як електронна комерція та електронний обмін даними (Electronic Data Interchange – EDI);
- горизонтальної кооперованості – учасники логістичного ланцюга прагнуть до співпраці та взаємодії з метою покращення продуктивності та зниження витрат, що забезпечується об'єднанням зусиль у сфері закупівель, планування виробництва та розподілу товарів для досягнення економічної вигоди всіх сторін;
- стратегічної орієнтованості – є невід'ємним принципом інтегральної парадигми і передбачає довгострокове стратегічне планування та управління, орієнтоване на досягнення конкурентних переваг та відповідність запитам клієнтів;
- орієнтованість на споживача – учасники логістичного ланцюга мають проявляти гнучкість та вміння адаптуватися до змін у вимогах клієнтів, забезпечуючи високу якість продукції та логістичних послуг.

Отже, інтегральна парадигма в цілому та концепція управління ланцюгами поставок, як її прикладний аспект, використовує різноманітні стратегії та інструменти, характерні для аналітичної, інформаційно-технологічної та маркетингової парадигм, такі як

управління запасами, прогнозування попиту, планування виробництва, оптимізація маршрутів доставки, інтеграція інформаційних систем та багато інших.

Слід зазначити, що не тільки тенденції глобального суспільно-економічного розвитку визначають необхідність трансформації підходів до логістичного забезпечення, але й виклики, які під час докорінно змінюють життя суспільства у всіх аспектах.

Одним із найважливіших і найтяжчих глобальних викликів останніх років є повномасштабне вторгнення росії, що викликало серйозну політичну та економічну нестабільність не тільки в Україні, але й в європейському регіоні та й інших країнах світу. Логістичне забезпечення військових операцій, доставка гуманітарної допомоги та ресурсів в постраждалі регіони, а також забезпечення комунікації та обміну інформацією відіграють критичну роль у реагуванні на такого роду виклики. І саме логістичне забезпечення довело свою важливість не тільки в регіоні або країні, в якій ведуться бойові дії, але й в інших регіонах. Це відбулось внаслідок розірвання усталених ланцюгів поставок не тільки внаслідок фізичного руйнування або перепон у вигляді зони ведення військових дій, але й поширення санкційних заходів та розірвання господарсько-економічних зв'язків. Розробка ефективних логістичних стратегій з залученням інноваційних технологій та сучасних систем відіграє важливу роль у забезпеченні успіху в таких ситуаціях.

Інший виклик, який відчув та мав реагувати весь світ, та який наразі вже майже подоланий, – пандемія COVID-19, яка розпочалася в 2019 році, суттєво змінила світ, і вже від перших днів пріоритетним виявилось саме важливість логістичного забезпечення, оскільки, як і у випадку повномасштабного вторгнення, тоді відбулись суттєві обмеження переміщення. Крім того, внаслідок припинення функціонування офлайнових точок рітейлу, вражаючими темпами почали зростати обсяги e-commerce, яка потребує ефективно організованого логістичного обслуговування, деякої перебудови ланцюгів поставок з акцентуванням на «last mile delivery». В умовах пандемії логістика також забезпечує доставку медичного обладнання, масок, ліків та інших життєво важливих товарів, а також дозволяє підтримувати постачання продуктів харчування та необхідних товарів для населення. Відтак, локдауни та інші заходи для боротьби з поширенням вірусу спричинили серйозний вплив на логістичні ланцюги та принципи їх організації.

Оптимізація логістичних процесів та впровадження інноваційних рішень, зокрема, таких як автоматизація, діджиталізація та використання неординарних технологічних підходів, наприклад, дронів для доставки, стають необхідними не тільки для розвитку, але й забезпечення життєздатності та стійкості суспільних та економічних систем в умовах глобальних викликів.

Інноваційний розвиток логістики, таким чином, має важливе значення для представників бізнесу, глобальної господарства та суспільства в цілому. Серед стратегічних орієнтирів розвитку логістичного забезпечення в аспекті зазначених глобальних тенденцій суспільно-економічного розвитку, глобальних трендів, які спостерігаються на споживчих ринках, та викликів можна назвати екологічність, енергоефективність, зменшення відходів, колаборація та технологічність (рис. 2). Практика бізнесу доводить, що саме інновації в логістиці дозволяють ефективніше використовувати ресурси, зменшити витрати на операції та процеси доставки. Впровадження автоматизованих систем, аналітики даних та штучного інтелекту допомагає оптимізувати маршрути, планувати запаси та забезпечити більш точне прогнозування попиту. Економічним ефектом для підприємств від впровадження є зниження витрат на реалізацію логістичних процесів. Але проявляються не тільки економічні, досягаються й супутні ефекти, які формують конкурентні переваги системи логістичного обслуговування. Серед таких можна назвати підвищення швидкості та точності виконання замовлень, покращення якості обслуговування клієнтів, зменшення витрат часу та енергії тощо.

На наш погляд, наразі вже можна свідчити про появу нової, *інноваційної парадигми логістики*, котра є вимогою сучасності та відображає актуальні тенденції та новаторські підходи, що впливають на розвиток логістичного обслуговування. Ця парадигма спрямована на впровадження новітніх технологій, концепцій та стратегій з метою покращення ефективності, якості та стійкості логістичних процесів. Характерними елементами інноваційної парадигми є наступні:

Технологічні інновації – сучасна логістика активно використовує передові технології, такі як Інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI), автоматизація та роботизація процесів, аналітика даних та хмарні рішення.

Рис. 2. Стратегічні орієнтири інноваційності систем логістичного забезпечення

Джерело: сформовано автором

Залучення цифрових технологій, електронної комерції та електронних платіжних систем для забезпечення швидкого та ефективного обміну інформацією між різними учасниками логістичного ланцюга. Це дозволяє знизити час обробки замовлень, покращити прозорість та відстежування вантажів, спростити процеси операцій та забезпечити швидку доставку товарів.

Формування нових моделей бізнесу, такі як маркетплейси (marketplaces), спільне використання ресурсів, логістичні стартапи та інші інноваційні підходи. Ці моделі дозволяють оптимізувати використання ресурсів, забезпечити гнучкість та масштабованість, залучати зовнішніх постачальників послуг на

основі аутсорсингу та сприяють інтеграції технологій і логістики для створення нової споживчої цінності.

Значний акцент на стратегічне партнерство між учасниками логістичного ланцюга, що реалізується на основі тісної співпраці, обміну інформацією та ресурсами, спільного планування, вирішення проблем і пошуку нових можливостей.

Імплементація принципів Стратегії сталого розвитку, урахування сталості та відповідальності у логістичних стратегіях та практиках логістичного забезпечення [9]. Інноваційна парадигма, безумовно, підтримує впровадження зелених технологій, оптимізацію енергоефективності, використання екологічно чистих транспортних засобів, зменшення викидів вуглецю та ефективне управління відходами.

Висновки та пропозиції. Логістика відіграє центральну роль у забезпеченні ефективної взаємодії між людьми, компаніями та державами, що допомагає забезпечити стійкий розвиток. Порушення логістичних ланцюгів можуть мати серйозні наслідки для економіки, безпеки та соціального благополуччя. Тому, у світлі сучасних трендів та викликів, необхідно приділити належну увагу вдосконаленню логістичного забезпечення та розвитку інноваційних підходів у цій сфері. Важливість логістичного забезпечення не може бути недооцінена в контексті сучасних світових трендів, інновацій, повномасштабного вторгнення росії та пандемії COVID-19. Ефективні логістичні системи є ключовим елементом успішної реалізації інноваційних проєктів, реагування на кризові ситуації та забезпечення життєво важливих ресурсів. Зростаюча комплексність глобального середовища вимагає розробки нових стратегій та інноваційних рішень для ефективного логістичного забезпечення.

На сьогодні вже можна свідчити про еволюцію та колаборацію існуючих парадигм логістики і появу інноваційної парадигми, яка відкриває нові можливості для підприємств та організацій, сприяє зростанню конкурентоспроможності, досягненню кращої клієнторієнтованості та забезпечує більш ефективне і стійке логістичне обслуговування. Впровадження інноваційних підходів та технологій в логістичне забезпечення може допомогти підприємствам досягти економічних переваг, таких як зниження витрат, підвищення швидкості та точності виконання замовлень, покращення якості обслуговування клієнтів, зменшення витрат часу та енергії, а також зниження негативного впливу на довкілля.

В аспекті інноваційної парадигми подальшого дослідження потребуватимуть такі нові форми, як логістика співпраці (Collaborative logistics), яка зосереджена на співпраці та партнерстві між різними учасниками логістичного ланцюга, та логістика екологічної стійкості (Green logistics), орієнтованою якою є зменшення негативного впливу логістичних процесів на довкілля.

Слід також додати, що розглянуті парадигми відображають еволюцію підходів до логістики, зосереджуючись на клієнтах, системному підході, співпраці, створенні значної вартості та екологічній стійкості. Компанії для забезпечення оптимальної логістичної ефективності та конкурентоспроможності можуть обирати та поєднувати різні парадигми залежно від своїх цілей, потреб та контексту поточної ринкової ситуації.

© **Іванова Н.В., 2023**

ЛІТЕРАТУРА

1. Алькема В. Парадигма управління логістичною діяльністю сучасних організацій // *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. №2(66). С. 73 – 86.

2. Іванова М. Парадигма як модель дослідження розвитку логістики // *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. №10. С. 95 – 109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2015_10_9.

3. Валькова Н.В. Взаємозв'язок розвитку логістики з розвитком конкурентних переваг промислового підприємства // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. 2016. № 5 (27). С. 67 – 75. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n5.html>.

4. Смерічевська С.В., Жаболенко М.В., Ібрагімхалілова Т.В. Supply Chain Management (SCM) як нова ідеологія управління бізнесом в умовах глобалізації економіки (розділ у колективній монографії) / Інноваційний підхід к розвитку підприємств, отраслей, комплексов. В 2 книгах. К1: монографія / под общ. ред. С.В. Куприенко. Одеса: ОНМУ. 2012. С. 33 – 48.

5. Дерій Ж., Зосименко Т. Глобальні тренди світової економіки: вплив на українські інтереси. Геополітика України: історія і сучасність. 2021. №1(26). С. 94 – 103. URL: <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/view/241623>.

6. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. / Наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Заповіт. 2018. 202 с.

7. 10 глобальних трендів на споживчому ринку. URL: <https://mind.ua/publications/20243687-10-globalnih-trendiv-na-spozivchomu-rinku>.

8. Стукало Н., Сімахова А. Глобальні тренди розвитку соціальної економіки // *Міжнародна економічна політика*. 2021. № 1 (34). С. 7 – 22. URL: http://iejjournal.com/journals/34/2021_34_1_Stukalo_Simakhova.pdf.

9. Іванова Н. Імпакт-інвестування як сучасний концепт стало-го розвитку логістичних систем // *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №1(33). С. 226 – 237.

10. Christopher, M. (2016) *Logistics and Supply Chain Management*. 5th Edition, Pearson, London. P. 342.

11. Donald J. Bowersox, David J. Closs, M. Bixby Cooper (2010). *Supply Chain Logistics Management*. McGraw-Hill, Business logistics. P. 498.

REFERENCES

1. Alkema. V. (2022) Paradyhma upravlinnia lohistrychnoiu diialnistiu suchasnykh orhanizatsii [The paradigm of managing the logistics activities of modern organizations] // *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*. №2(66). P. 73 – 86.

2. Ivanova. M. (2015). Paradyhma yak model doslidzhennia rozvytku lohistryky [Paradigm as a model for studying logistics development] // *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*. №10. P. 95 – 109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2015_10_9 (Accessed 02 June 2023).

3. Valkova, N.V. (2016). Vzaiemozviazok rozvytku lohistryky z rozvytkom konkurentnykh perevah promysloвого pidpriemstva [Interrelation of logistics development with the development of competitive advantages of an industrial enterprise] // *Ekonomika: realii chasu. Naukovyi zhurnal*. № 5 (27). P. 67 – 75.

4. Smerichevska, S.V., Zhabolenko, M.V., & Ibrahimkhalilova, T.V. (2012). Supply Chain Management (SCM) yak nova ideolohiya upravlinnya biznesom v umovakh hlobalizatsiyi ekonomiky [Supply Chain Management (SCM) as a new ideology of business management in a globalizing economy]. *Ynnovatsyonnyy podkhod k razvytyyu pred-*

pryvatyy, otrasley, kompleksov – Innovative approach to the development of enterprises, industries, complexes. (Vols. 2, Vol. 1). S.V. Kupryenko (Ed.). Odesa: ONMU. 33 – 48.

5. Derii Zh., Zosymenko T. (2021). Hlobalni trendy svitovoi ekonomiky: vplyv na ukraïnski interesy [Global trends in the world economy: impact on Ukrainian interests] // *Heopolityka Ukraïny: istoriia i suchasnist*, #1(26). Pp. 94 – 103. URL: <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/view/241623> (Accessed 02 June 2023).

6. Iurchyshyn V. (2018). Hlobalni tendentsii i perspektyvy: svitova ekonomika ta Ukraïna [Global trends and prospects: the world economy and Ukraine]. Kyiv: Zapovit. P. 202.

7. 10 hlobalnykh trendiv na spozhyvchomu rynku [10 global trends in the consumer market] URL: <https://mind.ua/publications/20243687-10-globalnih-trendiv-na-spozhyvchomu-rinku> (Accessed 02 June 2023).

8. Stukalo, N., Simakhova, A. (2021). Hlobalni trendy rozvytku sotsialnoi ekonomiky [Global trends in the development of the social economy] // *Mizhnarodna ekonomichna polityka*. №1 (34). P. 7 – 22. URL: http://iepjournals.com/journals/34/2021_34_1_Stukalo_Simakhova.pdf (Accessed 02 June 2023).

9. Ivanova N. (2023). Impakt-investuvannia yak suchasnyi kontsept staloho rozvytku lohistychnykh system [Impact investing as a modern concept of sustainable development of logistics systems]. // *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, №1(33). P. 226 – 237.

10. Christopher, M. (2016) *Logistics and Supply Chain Management*. 5th Edition, Pearson, London. P. 342.

11. Donald J. Bowersox, David J. Closs, M. Bixby Cooper (2010). *Supply Chain Logistics Management*. McGraw-Hill, Business logistics. P. 498.

СТАТТЯ НАДІЙШЛА ДО РЕДАКЦІЇ 30.05.2023